

Že policejní školy musí vychovávat mladé policisty především prakticky a pro praxi, je už léta poznanou samozřejmostí. A děje se tak, jenom lidé z výkonu služby mají pořád pocit, že by jim absolventi mohli na útvary chodit ještě připravenější. A ovšem co nejdřív! Skutečnými policisty se beztak stanou až v denním provozu, odborníci se sice různí v odhadech lhůt, jichž je k dozrávání potřeba, ale jde spíš o roky než měsíce.

Podplukovnice
Ing. Jana Havlíčková
v počítačové učebně
se studenty

DOPoledNE s extremisty

„Dobrý policista, který má o službu zájem a nadání pro ni, je opravdu dobrý tak za tři roky,“ říkají nejuvážlivější. „Některým to ovšem trvá déle. A jestli někdo oblékl uniformu jen z nouze, nemusí se taky opravdovým policistou stát nikdy. A udělal by asi líp, kdyby si honem našel něco jiného.“

Způsobů, kterak přibližovat školní výuku praktickým situacím, je řada: nejosvědčenejší a v tuzemsku nejužívanější je metoda modelových situací, jež se ovšem propojují v souvislé celky a jsou v jediném výukovém zaměstnání nahlíženy a zevrubně probírány ze všech možných zorných úhlů. Integrace výuky je prostě příkaz doby – a uplatňuje se stále víc. Zejména v současnosti, kdy Základní odborná příprava policistů prochází opět významnou a zásadní proměnou. Zkracuje se, dále sílí akcent na praktické znalosti, jež doopravdy potřebuje policista hned po nástupu do služby, v nejnižších funkcích, na něž absolventi středních policejních škol v drtivé většině přicházejí. Pokud se v nich osvědčí, čeká je postup na další „posty“, nejdřív za dva tři roky – a předtím mohou projít dalším školením, které jejich znalosti a dovednosti prohloubí a zaměří v patřičném směru. V současné době je v Základní odborné přípravě (alternativně na vyšších a středních policejních školách) situace poněkud složitá, neřku-li hektická: dobíhá poslední dváctiměsíční výuka, naplno jede vyučování redukovaných, devítiměsíčních běhů – a na plné obrátky se chystá ZOP racionalizovaná, během níž budou studenti ve škole

měsíců šest. Jakou zátěž taková proměna představuje pro pedagogické sbory, je nasnadě – ale nikdo nepochybuje, že i tuhle reformu zvládnou se ctí.

Na integrované modelové zaměstnání s názvem Policie v demokratickém státě – Extremismus II mají na SPŠ v Praze 9 čtyři vyučovací hodiny. Začíná se společně, celá třída pohromadě. Všichni vyplní dotazník, který pak společně vyhodnotí. Na základě jeho vyhodnocení lze orientačně určit, jaký styl policejní práce jedinec preferuje. Dotazník rozlišuje tři styly policejní práce: styl legality, idealisty, realisty.

„Každý ze stylů má svá pozitiva a negativa,“ vysvětluje Ing. Pačes, „jde nám jen o to, aby si studující uvědomil, k jakému stylu inklinuje, a uměl vědomě potlačit jeho negativní projevy.“

A pak se třída dělí do tří týmů a každý odchází jinam, za jinými úkoly. Během výuky se prostrídají, všichni projdou vším a každý dostane možnost si zkusit každou z rolí, jež „hra“ nabízí.

„Většinou dáváme přednost dobrovolníkům,“ říká civilní učitel Ing. Pačes, „ale někdy vybíráme do „rolí“ podle fyzických dispozic. Působí přece věrohodněji, když třeba násilnického pachatele hraje nějaký pořádek než drobná dívka. Ne?“

V první situaci jsou policisté postaveni do role skupiny pro uzavření prostoru. Za jejich zády pochoduje průvod pravicových radikálů. Jejich shromáždění i pouliční průvod byly řádně oznámeny správnímu úřadu

a nebyly zakázány. Policisté u zábran jsou postupně oslovováni nezúčastněnými osobami, které potřebují pouze projít přes uzávěru, třeba do své oblíbené hospůdky, zvědavci, ale i kontrademonstranty. Někdy bývá jejich zákrak fotografován lidmi bez označení vestou s nápisem PRESS.

„Tahle modelovka tematicky vychází ze situace vzniklé při zákroku proti poslankyni Jacques a z následného stanoviska odboru bezpečnostní politiky MV,“ vysvětluje Ing. Pačes. „Naši studující si musí uvědomit, že při služebních úkonech a zákrocích jsou nejen veřejnými činiteli, ale také osobami veřejného zájmu. Z toho druhého vyplývá například to, že jsou povinni strpět fotografování a natáčení své služební činnosti probíhající na veřejnosti.“

Druhá z modelových situací se odehrává v hospodě, kam personál odmítá vpustit nějakého hosta: ať už jde o cizince, Roma, anebo člověka jinak odlišného – homosexuála, pankáče nebo skina. Je třeba určit, kdy taková osoba nebyla vpuštěna právem, anebo zda šlo ze strany obsluhy opravdu o protiprávní jednání, diskriminaci.

„V podobných situacích se osazenstvo restaurace nezřídká hájí tím, že dotyčný byl anebo bývá opilý, v minulosti nezaplátil účet, porval se v lokále, anebo se jinak nevhodně choval,“ říká inženýr Pačes. „Také je třeba jasné, že se sotva může do tanečních, kde mají jasně předepsán společenský úbor, vnucovat někdo v ušmudlaných džínách a tvrdit, že je nevpuštěním diskriminován. To jsou jen školní, transparentní situace, ale jejich prostřednictvím

dostane studující návod, který využije v těch reálných, daleko složitějších.“

Jaké jsou jejich možnosti, práva a povinnosti v takové chvíli, co je správné? Mnozí ze studentů policejní školy mají s podobnou situací i vlastní zkušenost ze svých civilních časů, a diskuse, které se na dané téma vedou na učebně, bývají podnětné a zajímavé.

Ale čeká je ještě třetí modelovka – a ta je nejnáročnější a nejošemetnější. A vyžaduje navíc spolupráci i s dalším oddělením: Informatiky a výpočetní techniky. Fakt, že snad každý z nastupujících studentů už něco ví o počítačích, vůbec neznamená, že jejich „gramotnost“ v tomto oboru je obecně větší než dříve.

„Rozdíl ve znalostech studentů jsou velké, přicházejí k nám studenti, kteří mají dobrou uživatelskou znalost výpočetní techniky, ale na druhé straně je nemálo těch, co umí pouze spustit internet a zasílat e-mail“ říká podplukovnice Ing. Jana Havlíčková. „My během výuky musíme studenty naučit aplikovat poznatky z praxe v návaznosti na informační systémy využívanými u P ČR. Studující získávají dovednost vyhledávat v policejních databázích, zpracovávat služební písemnosti, pro zadaný služební úkol vhodně volit a využívat dostupné evidence v souladu s respektová-

cista bez velmi dobrých znalostí práce s počítačem je v praxi ztracen.“

Konkrétní dvouhodinovka, na niž pod hlavičkou Extremismus přicházejí studenti do počítačové učebny, začíná projekcí zhruba desetiminutového videa (z produkce AV studia, jež na pražské škole velmi aktivně pracuje): tři mladenci řadí u hřbitova, vzájemně se provokují, až jeden z nich nastříká na zeď hákový kříž. Přijíždí policie, při následném zásahu se ale dvěma z trojlístku podaří prchnout, jeden je zadržen. Hlídka ho odváží na oddělení, začíná výslech.

„Promítáme jim pak čtyři jeho verze, jen jedna je ve všem všudy správná, zbylé tři jsou z různých pohledů nestandardní,“ říká plukovník Mgr. Petr Stein, vedoucí oddělení metodiky a integrace výuky. „Samozřejmě, že chceme, aby správnou verzi vybrali – ale hlavně aby si z výsledku, který na obrazovkách vidí, dokázali vybrat relevantní informace, které je při pátrání v evidencích dovedou k druhým dvěma mladíkům.“

Mladík totiž tvrdí, že své komplice znal vlastně jen od vidění, ví sice mlhavě, odkud jsou, ale zná jen křestní jména a přibližně snad ulici, kde bydlí...

„Přičemž nemusí jít jednoznačně o spolupachatele, ale ve výsledku třeba o potřebné a dobré svědky,“ připomíná inženýr Pačes.

Jan Hus! Takže – Husova ulice, vyjde najevo s jistou časovou ztrátou!

Vědí teď policisté dost, anebo málo? Znájí město, ulici, křestní jméno. Postačí to? S napětím vstupují do cvičné databáze evidence občanů a hledají, zda v dotyčné ulici onoho města má trvalý pobyt někdo v odpovídajícím věku a s takovým křestním jménem...

„Ve školních podmínkách využíváme ve výuce cvičné verze policejních informačních systémů, které ovšem dokonale a zcela věrně odpovídají realitě na útvarech, jen všechna data jsou smyšlená. Do evidencí s ostrými, skutečnými daty studenti pochopitelně přístup nemají!“ vysvětluje podplukovnice Ing. Jana Havlíčková.

Pátrání tedy probíhá na učebně skoro tak napínavě, jak by se odehrávalo v reálu policejní stanice. A většinou na konci čeká vítězství: dotyčný je nalezen, byť jen v počítačové síti – a zbývá ho najít a zadržet. Ale to už by byla jiná modelovka.

Dopoledne ubíhá jako voda, studenti jsou plně zaujati svými úkoly. Na konci ještě musí vypracovat úřední záznam, onu základní policejní písemnost, bez níž se neobejde skoro žádný úkon.

„Víte, extremismus a diskriminace jsou

Na konci zaměstnání studenti spolu s Ing. Pačesem vyhodnocují, jak si v jednotlivých situacích vedli

Docela malá demonstrace ve školních podmínkách... (nahore)
A výtržnost v restauraci, již třeba – po všech stránkách – správně vyřešit (vlevo)

A tak se policisté trpělivě vyptávají zadrženého mladíka, který se dílem snaží zatloukat, dílem své partáky možná opravdu moc nezná. A mimoděk svádí policisty „z cesty právě“ – když si nemůže vzpomenout, jak se jmenuje ulice, kde jeden z těch dvou bydlí, ale pak ho napadne, že přece podle toho, co se upálil.

A policisté tedy zvažují, jestli Palachova nebo Zajícova. Jenže mladý muž je spíše prostší a v české historii se vyzná prachbídne – a ukáže se, že nemyslí toho, jenž se upálil, nýbrž jenž upálen byl! Mistr

mediálně přitažlivá témata,“ vzdychne inženýr Pačes. „Zásahy policie jsou v těchto případech skutečně res publica, věcí veřejnou. Ale policisté mají pak někdy pocit, že ať udělají cokoliv, jsou za to fackováni ze všech stran. Příznám se, že jako bývalému vyšetřovateli je mi bližší výuka tématu majetková trestná činnost. Ale uvědomuji si, že právě při výuce témat extremismus a diskriminace připravujeme naše studenty pro službu v demokratické společnosti.“

Jan J. VANĚK
Foto Václav ŠEBEK

ním ochrany osobních dat. To vše jsou činnosti, které budou po nástupu na útvary jejich každodenní prací. V dnešní době snad již nikdo nepochybuje o tom, že poli-